

ผลของการใช้ทฤษฎีการพยาบาลของนิเวศน์ในการพยาบาลผู้ป่วยก่อนผ่าตัดปีกกระดูกสันหลัง
ต่อระดับความวิตกกังวลและแบบแผนการฟื้นฟูสภาพหลังผ่าตัด

นางสาว วราภรณ์ ชัยวัฒน์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2536

ISBN 974-582-479-8

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

019751

117145069

EFFECTS OF THE USE OF NEUMAN'S NURSING THEORY IN PREOPERATIVE
NURSING CARE OF LAMINECTOMY PATIENTS ON ANXIETY LEVEL
AND RECOVERY PATTERNS AFTER OPERATION

Miss Waraporn Chaiyawat

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Nursing Science
Nursing Administration Program
Graduate School
Chulalongkorn University

1993

ISBN 974-582-479-8

วารสารณั้ ชัยวัฒน์ : ผลของการใช้ทฤษฎีการพยาบาลของนิวแมนในการพยาบาลผู้ป่วยก่อนผ่าตัด
ปีกกระดูกสันหลังต่อระดับความวิตกกังวลและแบบแผนการฟื้นสภาพหลังผ่าตัด (EFFECTS OF
THE USE OF NEUMAN'S NURSING THEORY IN PREOPERATIVE NURSING CARE OF
LAMINECTOMY PATIENTS ON ANXIETY LEVEL AND RECOVERY PATTERNS AFTER
OPERATION) อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร.จินตนา ยูนิพันธุ์, 139 หน้า. ISBN 974-582-479-8

การวิจัยนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาผลของการใช้ทฤษฎีการพยาบาลของนิวแมนในการพยาบาลผู้ป่วย
ก่อนผ่าตัดปีกกระดูกสันหลังต่อระดับความวิตกกังวลและแบบแผนการฟื้นสภาพหลังผ่าตัด ตัวอย่างประชากร
ประกอบด้วย ผู้ป่วยที่ได้รับการผ่าตัดปีกกระดูกสันหลัง จำนวน 32 คน จัดเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
โดยการจับคู่ ผู้ป่วยในกลุ่มทดลองได้รับการพยาบาลก่อนผ่าตัดตามทฤษฎีการพยาบาลของนิวแมน ทั้งในขณะ
อยู่ที่หอผู้ป่วยและขณะรอการผ่าตัดที่ห้องผ่าตัดตามแผนการพยาบาลที่ได้สร้างขึ้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ประกอบด้วย แบบประเมินสภาพผู้ป่วยและแผนการทดลองผู้ป่วยก่อนผ่าตัดปีก
กระดูกสันหลังตามทฤษฎีการพยาบาลของนิวแมน แบบวัดความวิตกกังวล แบบสังเกตพฤติกรรมที่พบบ่อยในผู้
ที่มีความวิตกกังวล และแบบวัดแบบแผนการฟื้นสภาพหลังผ่าตัดซึ่งประกอบด้วย แบบวัดการเกิดภาวะแทรกซ้อน
แบบวัดการกระทำกิจกรรมการดูแลตนเอง และแบบวัดความเจ็บปวด ข้อมูลที่รวบรวมได้นำมาวิเคราะห์ด้วย
สถิติค่าเฉลี่ย และ t-test

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ค่าเฉลี่ยคะแนนความวิตกกังวลหลังการทดลองในผู้ป่วยกลุ่มที่ได้รับการพยาบาลก่อนผ่าตัด
ตามทฤษฎีการพยาบาลของนิวแมนต่ำกว่าก่อนทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. ค่าเฉลี่ยของผลต่างของคะแนนความวิตกกังวลก่อนและหลังผ่าตัดของตัวอย่างประชากรใน
กลุ่มทดลองสูงกว่าค่าเฉลี่ยของผลต่างของคะแนนความวิตกกังวลก่อนและหลังผ่าตัด ของตัวอย่างประชากร
ในกลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. ค่าเฉลี่ยของคะแนนแบบแผนการฟื้นสภาพหลังผ่าตัด ในด้านความเจ็บปวดในวันที่ 3 หลัง
ผ่าตัดของผู้ป่วยในกลุ่มทดลองต่ำกว่ากลุ่มควบคุม และค่าเฉลี่ยของคะแนนแบบแผนการฟื้นสภาพหลังผ่าตัดด้าน
การกระทำกิจกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยในกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
ระดับ .05

ส่วนค่าเฉลี่ยของคะแนนแบบแผนการฟื้นสภาพหลังผ่าตัดด้านอื่น ๆ ของตัวอย่างประชากรทั้งสอง
กลุ่มไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ภาควิชา ..... คณะพยาบาลศาสตร์
สาขาวิชา ..... การบริหารการพยาบาล
ปีการศึกษา 2535

ลายมือชื่อนิสิต ..... *[Signature]*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ..... *[Signature]*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

C386211 : MAJOR NURSING ADMINISTRATION

KEY WORD: NEUMAN'S NURSING THEORY/ANXIETY/RECOVERY PATTERNS/LAMINECTOMY

WARAPORN CHAIYAWAT : EFFECTS OF THE USE OF NEUMAN'S NURSING THEORY IN PREOPERATIVE NURSING CARE OF LAMINECTOMY PATIENTS ON ANXIETY LEVEL AND RECOVERY PATTERNS AFTER OPERATION. THESIS ADVISOR : ASSO.PROF. JINTANA YUNIBHAND, Ph.D. 139 PP. ISBN 974-582-479-8

The purpose of this quasi experimental research was to identify the effects of the use of Neuman's nursing theory in preoperative nursing care of laminectomy patients on anxiety level and recovery patterns after operation. The research samples consisted of 32 laminectomy patients selected by purposive sampling and assigned to one experimental group and one control group by matched pair technique. The experimental group received the planned preoperative nursing care, including preoperative visit and supportive care in the waiting area. Research instruments, developed by the researcher, were the assessment form and nursing care plan, an anxiety questionnaire and check list, and a tool to measure recovery patterns. Mean, standard deviation and t-test were used in analyzing the gathered data.

Major findings were as follows:-

1. The mean score of postoperative anxiety of the experimental group after receiving preoperative nursing care as planned, was significantly lower than the preoperative anxiety, at the .05 level.

2. The mean of gain score of anxiety of the experimental group was significantly higher than that of the control group, at the .05 level.

3. Recovery patterns in the aspect of pain in the 3rd day after surgery of the experimental group was significantly lower than that of the control group, whereas, that in the aspect of self care was significantly higher, at the .05 level. There is no significant difference between the recovery patterns of the experimental group and the control group in the remaining aspects.

ภาควิชา..... คณะพยาบาลศาสตร์

สาขาวิชา..... การบริหารการพยาบาล

ปีการศึกษา..... 2535

ลายมือชื่อนิสิต..... *Waraporn Chaiyawat*

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... *Jintana Yunibhand*

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

การทำวิทยานิพนธ์เปรียบเสมือนก้าวแรกสู่การเป็นนักวิจัย และเป็นก้าวแรกที่ยากยิ่ง ซึ่งผู้วิจัยคงจะไม่สามารถก้าวเดินได้สำเร็จ หากไม่ได้รองศาสตราจารย์ ดร.จินตนา ชูพันธ์ ครูผู้คอยช่วยชี้แนะวิธีการก้าวเดินที่ถูกต้องและมั่นคง พร้อมทั้งคอยประคับประคองมิให้ล้มลง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ ปิตยานนท์ และผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้กรุณาให้คำแนะนำเกี่ยวกับการแก้ไขปรับปรุงเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และการใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล จนทำให้การก้าวเดินสู่การเป็นนักวิจัยนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณผู้อำนวยการโรงพยาบาลศิริราช และโรงพยาบาลประสาท ญาไท ที่อนุญาตให้ทำการวิจัย และเจ้าหน้าที่ประจำหอผู้ป่วยและห้องผ่าตัดของโรงพยาบาลทั้งสองแห่งที่ได้ให้ความร่วมมือในการวิจัยเป็นอย่างดี และขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่กรุณาเอื้อเฟื้อเงินทุนบางส่วนเพื่อทำการวิจัยในครั้งนี้

การทำวิทยานิพนธ์นี้ คงจะสำเร็จลงมิได้หากมิได้น้ำใจอันท่วมท้นของคุณรังสิมา ชัยวัฒน์ และคุณสราวลี เรืองวิเศษ ในการช่วยเก็บรวบรวมข้อมูล ความห่วงหาอาทรและความเข้าใจจากคุณแม่สมประสงค์ ชัยวัฒน์ และน้อง ๆ ทุกคน รวมถึงกำลังใจอันมากมายที่เพื่อน ๆ และผู้ร่วมงานทุก ๆ คน ที่มีอาจเอ่ยนามได้หมดมอบให้

วราภรณ์ ชัยวัฒน์

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญแผนภูมิ.....	ฉ
สารบัญรูป.....	ค
บทที่	
1. บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
แนวเหตุผลและสมมติฐานการวิจัย.....	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	8
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้จากการวิจัย.....	10
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
3. วิธีดำเนินการวิจัย.....	45
ประชากรและตัวอย่างประชากร.....	45
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	48
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	57
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	59
5. สรุปผลและอภิปรายผลการวิจัย.....	83
สรุปผลการวิจัย.....	86
อภิปรายผลการวิจัย.....	90
ข้อเสนอแนะ.....	103
รายการอ้างอิง.....	105

สารบัญ(ต่อ)

ภาคผนวก.....	117
ภาคผนวก ก ราชานามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	118
ภาคผนวก ข สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	119
ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	121
ประวัติผู้เขียน.....	139

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	เพศ อายุ ระดับการศึกษา การวินิจฉัยโรค และประสิทธิภาพการผ่าตัดของ ตัวอย่างประชากรในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม..... 47
2	จำนวนและร้อยละของตัวอย่างประชากร จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา การวินิจฉัยโรค ประสิทธิภาพการผ่าตัด สถานภาพสมรส และศาสนา..... 60
3	เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนคลิกเกี่ยวกับความวิตกกังวลและ ความวิตกกังวลก่อนผ่าตัดของตัวอย่างประชากรในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม..... 62
4	เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนความวิตกกังวลก่อนและหลังผ่าตัดของ ตัวอย่างประชากรในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม..... 63
5	คะแนน ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความวิตกกังวลก่อนและ หลังผ่าตัดและผลต่างของคะแนนความวิตกกังวลก่อนและหลังผ่าตัดของตัวอย่างประชากร ในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมเป็นรายคู่ และการเปรียบเทียบความแตกต่างของ ผลต่างของคะแนนความวิตกกังวลของในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม..... 64
6	จำนวนและร้อยละของแบบแผนการฟื้นฟูสภาพหลังผ่าตัดด้านการเกิดภาวะแทรกซ้อน หลังผ่าตัดปฏิกิริยาตอบสนองหลังของตัวอย่างประชากรในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.... 66
7	จำนวนและร้อยละของตัวอย่างประชากร จำแนกตามคะแนนแบบแผนการฟื้นฟู สภาพหลังผ่าตัดด้านความเจ็บปวดในวันที่ 1, 2 และ 3 หลังผ่าตัด..... 67
8	จำนวนและร้อยละของตัวอย่างประชากร จำแนกตามคะแนนแบบแผนการฟื้นฟูสภาพหลัง ผ่าตัดด้านการกระทำกิจกรรมการดูแลตนเองหลังผ่าตัดในเรื่องการพลิกตะแคงตัวและ ลุกเดิน การทำกิจวัตรประจำวันและการบริหารร่างกาย ในวันที่ 1 หลังผ่าตัด.... 68
9	จำนวนและร้อยละของตัวอย่างประชากร จำแนกตามคะแนนแบบแผนการฟื้นฟูสภาพหลัง ผ่าตัดด้านการกระทำกิจกรรมการดูแลตนเองหลังผ่าตัดในเรื่องการพลิกตะแคงตัวและ ลุกเดิน การทำกิจวัตรประจำวันและการบริหารร่างกาย ในวันที่ 2 หลังผ่าตัด.... 70
10	จำนวนและร้อยละของตัวอย่างประชากร จำแนกตามคะแนนแบบแผนการฟื้นฟูสภาพหลัง ผ่าตัดด้านการกระทำกิจกรรมการดูแลตนเองหลังผ่าตัดในเรื่อง การพลิกตะแคงตัวและ ลุกเดิน การทำกิจวัตรประจำวันและการบริหารร่างกาย ในวันที่ 3 หลังผ่าตัด.... 71
11	จำนวนและร้อยละของตัวอย่างประชากรจำแนกตามคะแนนแบบแผนการฟื้นฟูสภาพหลังผ่าตัด ด้านการกระทำกิจกรรมการดูแลตนเองโดยรวมในวันที่ 1, 2 และ 3 หลังผ่าตัด.... 73

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่

หน้า

- 12 คะแนนแบบแผนการฟื้นฟูสภาพหลังผ่าตัดด้านจำนวนวันที่อยู่ในโรงพยาบาลหลังผ่าตัด การเกิดภาวะแทรกซ้อนหลังผ่าตัด ความเจ็บปวด และการกระทำกิจกรรมการดูแลตนเองในวันที่ 3 หลังผ่าตัด ของตัวอย่างประชากรในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม..... 74
- 13 เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนแบบแผนการฟื้นฟูสภาพหลังผ่าตัดด้านความเจ็บปวดหลังผ่าตัดของตัวอย่างประชากรในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ในวันที่ 1, 2 และ 3 หลังผ่าตัด 78
- 14 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนแบบแผนการฟื้นฟูสภาพหลังผ่าตัดด้านการกระทำกิจกรรมการดูแลตนเองในเรื่องการพลิกตะแคงตัวและลุกเดิน การทำกิจวัตรประจำวัน และการบริหารร่างกายของตัวอย่างประชากรในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ในวันที่ 1, 2 และ 3 หลังผ่าตัด..... 79
- 15 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนแบบแผนการฟื้นฟูสภาพหลังผ่าตัดด้านการกระทำกิจกรรมการดูแลตนเองหลังผ่าตัดของตัวอย่างประชากรในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ในวันที่ 1, 2 และ 3 หลังผ่าตัด..... 81
- 16 เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนแบบแผนการฟื้นฟูสภาพหลังผ่าตัดของตัวอย่างประชากรในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม..... 82

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่	หน้า
1 ขั้นตอนการทำวิจัย.....	54
2 ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนแบบแผนการฟื้นฟูสภาพหลังผ่าตัดด้านความเจ็บปวด หลังผ่าตัดในวันที่ 1, 2 และ 3 หลังผ่าตัดของตัวอย่างประชากรในกลุ่มทดลองและกลุ่ม ควบคุม.....	76
3 ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนการกระทำกิจกรรมการดูแลตนเองในวันที่ 1, 2 และ 3 หลังผ่าตัดของตัวอย่างประชากรในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....	77

สารบัญรูป

รูปที่	หน้า
1 กระดุกสันหลัง และตำแหน่งของปีกกระดุกสันหลัง.....	12